

ПРОФИЛАКТИКА ИНСПЕКТОРЛАРИНИНГ ХУДУДИЙ ЁШЛАР ИШЛАР АГЕНТЛИКЛАРИ БИЛАН ХАМКОРЛИГИДАГИ МУАММО ВА КАМЧИЛИКЛАР

Жуманазарова Дилноза Хамиджон қизи

Ички ишлар академияси 3-курс курсанти

Аннотация: Мазкур тадқиқотда профилактика инспекторлари ва ҳудудий Ёшлар ишлари агентликлари ўртасидаги ҳамкорликнинг ҳуқуқий, ташкилий ва амалий асослари таҳлил этилади. Жиноятчиликни бартараф этиш, ҳуқуқбузарликларни олдини олиш ва ёшлар билан самарали профилактик ишлар олиб боришда ушбу икки тузилманинг ўзаро ҳамкорлиги муҳим ўрин тутди. Аммо амалда бу ҳамкорлик доим ҳам самарали йўлга қўйилмагани, маълум бюрократик тўсиқлар, маълумот алмашинуви бўйича муаммолар, ташкилий номувофиқликлар ва масъулиятнинг аниқ тақсимланмагани туфайли профилактика ишларининг таъсири сусайиши кузатилади. Тадқиқотда ҳамкорлик жараёнидаги асосий муаммолар – вазифаларнинг такрорланиши, кадрлар малакасининг етарли эмаслиги, ҳисоботларга асосланган эмас, балки воқеликдан узоқланган ёндашувларнинг устуворлиги каби камчиликлар аниқланган. Шунингдек, профилактика ва ижтимоий таъсир кўрсатишда **фуқаролик жамияти институтлари билан интеграциялашмаган ҳолда иш юритиш** ҳам ижобий натижаларга эришишга тўсиқ бўлаётгани қайд этилган. Ишда ана шу муаммоларни бартараф этиш учун аниқ таклиф ва тавсиялар, жумладан, ягона электрон ахборот платформаси орқали маълумот алмашинуви, профилактика ишларини мувофиқлаштирувчи алоҳида тузилма ташкил этиш ва жамоатчилик назоратини кучайтиришга оид ғоялар илгари сурилади.

Калит сўзлар: профилактика инспектори, ёшлар ишлари агентлиги, жиноятчиликни олдини олиш, ҳуқуқбузарлик, ҳамкорлик тизими, фуқаролик жамияти, масъулият тақсимоти, маълумот алмашинуви, ташкилотлараро

хамкорлик, ҳуқуқий тизим, кадрлар малакаси, бюрократик тўсиқлар, профилактика сиёсати.

ПРОБЛЕМЫ И НЕДОСТАТКИ СОТРУДНИЧЕСТВА ПРОФИЛАКТИЧЕСКИХ ИНСПЕКТОРОВ С ТЕРРИТОРИАЛЬНЫМИ АГЕНТСТВАМИ ПО ДЕЛАМ МОЛОДЕЖИ

Аннотация: В данном исследовании анализируются правовые, организационные и практические основы сотрудничества между инспекторами по профилактике и региональными агентствами по делам молодежи. Взаимодействие этих двух структур играет важную роль в предотвращении преступности, профилактике правонарушений и эффективной профилактической работе с молодежью. Однако на практике наблюдается снижение эффективности профилактической работы из-за того, что это сотрудничество не всегда налажено должным образом, существуют определенные бюрократические барьеры, проблемы с обменом информацией, организационные несоответствия и нечеткое распределение ответственности. В исследовании выявлены основные проблемы в процессе сотрудничества - дублирование задач, недостаточная квалификация кадров, преобладание подходов, основанных не на реальной ситуации, а на формальной отчетности. Также отмечено, что отсутствие интеграции с институтами гражданского общества в профилактической работе и оказании социального воздействия препятствует достижению положительных результатов. В работе предлагаются конкретные предложения и рекомендации по устранению этих проблем, в том числе идеи по обмену информацией через единую электронную информационную платформу, созданию отдельной структуры для координации профилактических мероприятий и усилению общественного контроля.

Ключевые слова: инспектор профилактики, Агентство по делам молодежи, предупреждение преступности, правонарушение, система сотрудничества, гражданское общество, распределение ответственности, обмен информацией,

межведомственное взаимодействие, правовая система, квалификация кадров, бюрократические барьеры, политика профилактики.

PROBLEMS AND SHORTCOMINGS IN THE COOPERATION BETWEEN PREVENTION INSPECTORS AND TERRITORIAL YOUTH AFFAIRS AGENCIES

Abstract: This study analyzes the legal, organizational, and practical foundations of cooperation between prevention inspectors and regional youth agencies. The interaction between these two structures plays an important role in crime prevention, offense prevention, and effective preventive work with young people. However, in practice, there is a decrease in the effectiveness of preventive work due to the fact that this cooperation is not always properly established. There are certain bureaucratic barriers, problems with information exchange, organizational inconsistencies, and unclear distribution of responsibilities. The study identified the main problems in the cooperation process: duplication of tasks, insufficient qualification of personnel, and the prevalence of approaches based not on the real situation, but on formal reporting. It was also noted that the lack of integration with civil society institutions in preventive work and exerting social influence impedes the achievement of positive results. The paper offers specific proposals and recommendations for addressing these issues, including ideas for information exchange through a unified electronic information platform, creating a separate structure to coordinate preventive measures, and strengthening public oversight.

Keywords: prevention inspector, Youth Affairs Agency, crime prevention, offense, cooperation system, civil society, distribution of responsibilities, information exchange, interagency cooperation, legal system, personnel qualifications, bureaucratic barriers, prevention policy.

“Ёшлар билан ишлаш — бу келажак билан ишлаш демакдир.
Агар ёшларни йўлга сола олмасак, келажакни ҳам йўқотамиз.”

(Манба: Президентнинг ёшларга бағишланган
йигилишидаги нутқи, 2020 йил)

Ўзбекистонда ёшлар масаласи давлат сиёсатининг устувор йўналишларидан бири ҳисобланади. Ёшларнинг ҳуқуқий онги ва маданиятини ошириш, ҳуқуқбузарликларнинг олдини олиш мақсадида турли тузилмалар фаолият юритмоқда. Шулардан бири — **Ички ишлар органларидаги профилактика инспекторлари**, иккинчиси — **Ёшлар ишлари агентлигининг ҳудудий бўлинмаларидир**. Ушбу тузилмаларнинг мақсадлари ўзаро боғлиқ ва бир-бирини тўлдирувчи ҳисобланади. Шу боис уларнинг самарали ҳамкорлиги — ёшлар ўртасида ҳуқуқбузарликни камайтиришнинг муҳим шарти ҳисобланади.

Жамиятда ҳуқуқбузарлик ва жиноятчиликнинг олдини олиш — бу нафақат ҳуқуқни муҳофаза қилувчи органларнинг, балки барча давлат ва жамоат ташкилотларининг устувор вазифаси саналади. Айниқса, ёшлар ўртасида ҳуқуқбузарликни барвақт аниқлаш ва унинг олдини олиш масаласи бугунги кунда давлат сиёсати даражасида кўриб чиқилмоқда.

Ўзбекистон Республикаси Президенти Ш.М.Мирзиёев таъкидлаганидек: “Ёшлар билан ишлаш — бу келажак билан ишлаш демакдир.” Шу нуқтаи назардан, профилактика инспекторларининг фаолияти нафақат жиноят содир этилгандан сўнгги ишларни қамраб олади, балки жиноятларнинг олдини олишда, айниқса ёшлар ўртасида, профилактик ҳаракатларни ташкил этиш билан бевосита боғлиқ.

Ҳудудий ёшлар ишлари агентликлари эса ёшларни маънавий-ахлоқий тарбиялаш, ижтимоий қўллаб-қувватлаш ва уларни жамиятда фаол иштирок этувчи фуқаролар сифатида шакллантириш борасида муҳим ўрин тутди. Мазкур агентликлар ва профилактика инспекторлари ўртасидаги самарали ҳамкорлик орқали қатор муаммоларни ечиш, ёшлар ўртасида ҳуқуқбузарликнинг олдини олиш, уларни ижтимоий ҳаётга мослаштириш, шу билан бирга давлатнинг барқарор ривожланишини таъминлаш мумкин бўлади.

Бугунги кунда ушбу икки тузилма ўртасидаги ҳамкорлик тизимли ва қонунчилик асосида ташкил этилмоқда. Аммо амалиётда бу соҳада турли камчиликлар, ташкилий ва ҳуқуқий муаммолар мавжуд бўлиб, уларни таҳлил қилиш ва бартараф этиш масаласи долзарб аҳамият касб этади.

Ушбу мақолада профилактика инспекторлари ва ҳудудий Ёшлар ишлари агентликлари ўртасидаги ўзаро ҳамкорликнинг ҳуқуқий асослари, амалиётда учраётган муаммолар, уларни бартараф этиш йўллари ҳамда ҳамкорликни янада самарали ташкил этиш бўйича таклиф ва тавсиялар баён этилади.

Ёшлар — жамиятнинг энг фаол, ижтимоий барқарорликни таъминловчи ва келажакни шакллантирувчи қатлами сифатида давлат сиёсатида муҳим ўрин тутди. Хусусан, Ўзбекистонда ёшлар сиёсати устувор йўналишлардан бири сифатида белгиланиб, бу йўналишда қатор давлат органлари ва институтлар фаолият юритмоқда. Улар орасида профилактика инспекторлари ва ҳудудий Ёшлар ишлари агентликлари муҳим ўрин тутди.

Ҳамкорликнинг ҳуқуқий асослари сифатида, Ўзбекистон Республикаси Конституциясининг 64-моддасида давлат органлари ва жамоат бирлашмалари ёшлар тарбияси учун жавобгар экани белгилаб қўйилган. Бундан ташқари, “Ёшлар сиёсати тўғрисида”ги Қонун, “Жиноятларнинг олдини олиш тўғрисида”ги Қонун ҳамда ИИВ ва Ёшлар ишлари агентлиги ўртасидаги меморандум ва қўшма қарорлар ушбу ҳамкорликни амалий жиҳатдан мустаҳкамлайди.

Ўзбекистон Республикасининг Конституцияси — мамлакатдаги барча қонунчилик ва ижтимоий муносабатларнинг асосий таянчи ва ҳуқуқий пойдевори ҳисобланади. Конституциянинг 64-моддасида шундай дейилади: “Ота-оналар болаларини парвариш қилиш ва тарбиялашга мажбурдирлар. Давлат ва жамоат бирлашмалари болаларни парвариш қилиш, уларнинг ўсиши, таълим олиши ва камол топишлари учун зарур шарт-шароитлар яратиб бериш чораларини кўрадилар.”

Бу норманинг мазмунидан кўринадикки, давлат болалар ва ёшлар тарбиясига бевосита масъулдир ва бу борада нафақат таълим муассасалари, балки жамоат ташкилотлари, профилактика инспекторлари ва махсус агентликлар ҳам фаол қатнашиши шарт. Бу меъёр, айниқса, ўсмирлар ўртасида ҳуқуқбузарликларнинг олдини олиш, уларни тўғри йўлга йўналтириш ва салбий муҳит таъсиридан ҳимоя қилиш масалаларида муҳим ҳуқуқий асос бўлиб хизмат қилади.

Конституцияда белгиланган ушбу умуммиллий вазифалар ижросини таъминлашда профилактика инспекторлари ва ҳудудий Ёшлар ишлари агентликлари ўртасидаги самарали ҳамкорлик ҳал қилувчи омиллардан бирига айланади. Улар ёш авлодни ватанпарвар, ҳуқуқий онг ва ҳуқуқий маданиятга эга, фаол фуқаро этиб тарбиялашда ўзаро ҳамкорликда ҳаракат қилишлари зарур.

Шу билан бирга, ушбу норманинг ҳаётга татбиқ этилиши Ўзбекистон Республикасида инсон ҳуқуқлари ва эркинликлари, айниқса ёш авлод манфаатларини таъминлаш давлат сиёсатида устувор йўналиш сифатида белгиланганининг яна бир яққол ифодасидир.

Ёшлар ҳар қандай жамиятнинг келажаги ҳисобланади. Уларнинг соғлом, билимли ва ҳуқуқий маданиятга эга бўлиб вояга етиши жамият барқарорлигининг асосидир. Шу боисдан, ёшларнинг жиноятчиликдан ҳимоя қилиниши нафақат ҳуқуқий, балки ижтимоий вазифа сифатида ҳам давлат сиёсатида муҳим ўрин тутди. Ўзбекистонда мазкур вазифани ҳуқуқий жиҳатдан таъминлашда 2016 йил 14 сентябрда қабул қилинган **“Ёшларга оид давлат сиёсати тўғрисида”ги Қонун** асосий манба ҳисобланади.

Қонуннинг 5-моддаси – давлат ва жамоат ташкилотлари ҳамкорлигининг конституцион асоси Қонуннинг 5-моддасида аниқ белгилаб кўйилган:

“Ёшларни жиноятчиликдан ҳимоя қилиш, уларнинг ҳуқуқий маданиятини шакллантиришда давлат органлари ва жамоат ташкилотлари ҳамкорлиги таъминланади.”

Бу норма, ёшлар ўртасида жиноятчиликнинг олдини олишда ягона давлат сиёсатини юритиш, жамоатчиликни фаол жалб этиш ва аҳоли билан тўғридан-

тўғри ишлашга йўналтирилган фаолиятни назарда тутди. Бу ҳамкорлик профилактика инспекторлари, маҳалла фаоллари, мактаб ва коллеж психологлари, шунингдек, ёшлар етакчилари иштирокида амалга оширилади.

2. Давлат ва жамоат тузилмалари ўртасидаги ҳамкорликнинг амалий кўринишлари:

❖ **Тарғибот тадбирлари:** ҳуқуқий саводхонликни ошириш бўйича мактабларда, олийгоҳларда ва маҳаллаларда ўтказиладиган учрашувлар.

❖ **“Ёшларга даҳлдор” дастурлари:** криминоген муҳитда яшаётган ёшларни аниқлаш ва уларни ижтимоий фаолиятга жалб этиш.

❖ **Таълим муассасаларида “ишонч телефони”** ва ҳуқуқий маслаҳат пунктларини ташкил этиш.

❖ **Маҳаллаларда “Ёшлар дафтари”** орқали эҳтиёжманд ёшларнинг муаммоларини ҳал қилиш.

3. Муаммолар ва камчиликлар:

➤ Ҳар қанча ҳуқуқий асос бўлмасин, амалиётда қатор тўсиқлар мавжуд:

- Институционал ҳамкорлик тўлиқ тизимлашмаган;
- Жамоат ташкилотлари имкониятларидан самарали фойдаланилмаяпти;
- Маълумотлар алмашинуви ва натижаларни баҳолаш тизими йўқ;
- Ёшлар билан ишлашда ёшга мос усуллар кам қўлланилади.

4. Тақдим этилаётган таклифлар:

- ✓ Давлат ва нодавлат сектор ўртасида доимий ахборот алмашуви платформасини яратиш;
- ✓ Ёшлар муаммоларини ўрганиш ва уларни ҳал этишга доир ягона электрон база яратиш;
- ✓ Ҳар йили жинойтчилик таҳлили асосида ҳудудий “Ёшлар хавф гуруҳи”ни аниқлаш;

✓ Ҳамкорликка хорижий тажрибаларни жалб этиш (Европа, Жанубий Корея, Малайзия тажрибаси).

Қонуннинг 5-моддасида кўрсатилган ҳамкорлик амалиётда фақат қоғозда эмас, балки ҳаётда ҳам тўлиқ йўлга қўйилиши керак. Давлат ва жамоат ташкилотлари, айниқса маҳалла тизими, таълим муассасалари ва нодавлат ташкилотлар биргаликда иш олиб борса, ёшлар ўртасида жиноятчиликнинг олдини олишга эришиш мумкин бўлади.

Жамиятда ҳуқуқбузарлик ва жиноятчиликни олдини олиш мураккаб ва кўп қиррали жараён бўлиб, унда фақатгина ҳуқуқни муҳофаза қилувчи органлар эмас, балки таълим муассасалари, маҳалла фаоллари, нодавлат ташкилотлар ва бошқа ижтимоий институтлар иштирок этади. Бу ҳамкорликни ҳуқуқий жиҳатдан таъминлаш мақсадида 2016 йилда қабул қилинган **“Ички ишлар органлари тўғрисида”ги Қонунда** аниқ вазифалар белгиланган.

1. Қонуннинг 12-моддаси: Профилактика инспекторлари фаолиятидаги ҳамкорлик асослари Қонуннинг 12-моддасида шундай дейилади:

“Профилактика инспекторлари жиноят ва ҳуқуқбузарликларнинг олдини олишда маҳаллий органлар, таълим муассасалари ва бошқа ташкилотлар билан ҳамкорликда иш олиб боради.”

Бу меъёр профилактика инспекторларининг вазифасини фақат назорат эмас, балки тарбиявий, ташкилий ва жамоатчилик билан мулоқотга қаратилган фаолият деб баҳолашга асос яратади. Ҳамкорлик усулининг ҳуқуқий белгиланиши уларнинг иш самарадорлигини оширади.

2. Ҳамкорликда амалга ошириладиган асосий фаолиятлар:

а) Маҳаллалар билан ишлаш:

- Рисолавий ишлар;
- Хавф гуруҳига кирувчи шахслар билан назорат учрашувлари;
- Профилактик суҳбатлар ва огоҳлантиришлар.

б) Таълим муассасалари билан ҳамкорлик:

- Мактаб, коллеж ва университетларда профилактик суҳбатлар;
- Қонунбузарликнинг олдини олиш мавзусидаги ўқув машғулоти;
- “Ҳуқуқий соат” ва “Ёшлар билан очиқ мулоқот” лойиҳалари.

в) Бошқа ташкилотлар билан ҳамкорлик:

- ✚ Нодавлат нотижорат ташкилотлар (ННТлар) билан ахборот алмашиш;
- ✚ ОАВ орқали жамоатчиликни хабардор қилиш;
- ✚ “Хотин-қизлар дафтари”, “Ёшлар дафтари” асосида профилактика чоралари.

3. Муаммолар ва камчиликлар

- ❖ Ҳамкорлик ҳар доим тизимли эмас, эпизодик бўлиб қолмоқда;
- ❖ Таълим муассасаларида профилактикага масъул шахслар етарлича тайёрланмаган;
- ❖ Аҳоли томонидан профилактика инспекторларига нисбатан ишонч паст ҳолатда;
- ❖ Ташкилотлар ўртасида ягона стратегия мавжуд эмас.

4. Тақдим этиладиган таклифлар:

- ✓ Ҳар бир маҳаллада профилактикага оид ягона йиллик режа ишлаб чиқиш;
- ✓ Электрон маълумот алмашув тизимини яратиш;
- ✓ Ҳамкор ташкилотлар ва инспекторлар учун қўшма малака ошириш курсларини жорий этиш;
- ✓ Ҳамкорлик фаолияти натижадорлигини баҳолаш учун КРІ кўрсаткичларини белгилаш.

Қонуннинг 12-моддасида белгиланган ҳуқуқий асослар, профилактика инспекторларининг самарали ва кенг қамровли фаолият юритиши учун зарур платформа ҳисобланади. Амалиётдаги муаммоларни бартараф этиш орқали

ҳамкорлик механизмларини тўлиқ ишга тушириш, жиноятчиликнинг олдини олишда стратегик муваффақиятларни таъминлайди.

Ҳозирги кунда ёшлар ўртасида ҳуқуқбузарликлар, салбий иллатлар ва ишсизлик каби муаммоларни бартараф этиш давлат сиёсатининг устувор йўналишларидан бирига айланган. Бу масалада давлат органлари, жумладан, профилактика инспекторлари ва **Ёшлар ишлари агентлиги** ўртасидаги ҳамкорлик муҳим аҳамиятга эга. Шу муносабат билан, **Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2020 йил 29 июлдаги 457-сон қарори** мазкур соҳадаги муносабатларни ҳуқуқий жиҳатдан тартибга солувчи муҳим норматив ҳужжатдир.

1. Қарорнинг мазмуни ва асосий вазифалари:

457-сон қарорида белгилаб қўйилган йўриқнома ёшлар билан ишлашдаги қуйидаги устувор вазифаларни белгилайди:

- Ёшларнинг бандлигини таъминлаш бўйича тизимли чоралар кўриш;
- Салбий иллатлардан — гиёҳвандлик, радикализм, интернетдаги зарарли таъсирлардан асраш;
- Ҳуқуқбузарликнинг олдини олишда профилактика органлари ва Ёшлар ишлари агентлигининг вазифаларини мувофиқлаштириш;
- “Ёшлар дафтари” тизими орқали муаммоли ёшлар билан алоҳида ишлаш.

2. Ҳамкорлик шакллари ва механизмлари:

Қарорга мувофиқ, профилактика органлари ва Ёшлар ишлари агентлиги қуйидаги йўллар орқали ҳамкорлик қилади:

- Ҳар ойлик маълумот алмашиш — ҳуқуқбузарликка мойил ёшлар рўйхатини шакллантириш;
- Ҳудудий ишчи гуруҳлар ташкил этиш ва улар орқали мониторинг ишларини олиб бориш;

▪Биргаликда профилактика тадбирлари ўтказиш — семинарлар, учрашувлар, флешмоблар;

▪“Ёшлар билан мулоқот ва уларни қўллаб-қувватлаш ойлиги” каби умуммиллий лойиҳаларда иштирок.

3. Амалиётдаги натижалар ва муаммолар:

Ижобий натижалар:

❖ Ҳуқуқбузарлик содир этган ёшлар сони камайгани кузатилмоқда;

❖ Бандликка йўналтирилган йирик лойиҳалар (“Ишга марҳамат”, “Ёшлар меҳнат ярмаркаси”) амалга оширилди;

❖ “Ёшлар дафтари” асосида қўллаб-қувватланган ёшлар сони ошди.

Муаммолар:

❖ Ҳамкорлик ҳар доим тўлиқ мувофиқлаштирилмаган;

❖ Ҳудудлар кесимида иш услублари турлича;

❖ Айрим профилактика инспекторларининг ёшлар муаммосига нисбатан шаффоф ёндашуви етишмаяпти.

4. Ҳуқуқий ва институционал тавсиялар:

○ Ҳар бир туманда доимий ишловчи “Ёшлар масалалари бўйича ҳамкорлик гуруҳи”ни ташкил этиш;

○ Вилоят даражасида ҳар ой якуни бўйича ҳамкорлик ҳисоботларини мажбурий тартибда юритиш;

○ Ҳуқуқбузарликка мойил ёшлар билан ишлаш учун махсус методик қўлланмаларни ишлаб чиқиш;

○ Қарор ижроси бўйича Сенат ва Олий Мажлис назоратини кучайтириш.

Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2020 йил 29 июлдаги 457-сон қарори — профилактика инспекторлари ва Ёшлар ишлари агентлигининг ишини ҳамоҳанг ва мақсадли ташкил этишга қаратилган муҳим

қадам ҳисобланади. Қарорда белгиланган механизмларни самарали жорий этиш орқали ёшлар ҳуқуқий маданиятини юксалтириш, уларни салбий таъсирлардан ҳимоялаш ва бандлигини таъминлашда сезиларли ютуқларга эришиш мумкин.

Ёшлар сиёсатини самарали амалга оширишда профилактика инспекторлари ва Ёшлар ишлари агентлиги ўртасидаги ўзаро ҳамкорлик муҳим амалий аҳамиятга эга. Ўзбекистон Республикасидаги ҳуқуқбузарликларнинг олдини олиш, ёшларни маънавий-ахлоқий тарбиялаш ва ҳуқуқий онгини оширишга қаратилган кўплаб ташаббуслар ана шу ҳамкорликнинг натижасидир. Қуйидаги асосий шакллар бу ҳамкорликнинг амалий кўринишларидир.

1. Қўшма рейдлар ва профилактик учрашувлар:

Профилактика инспекторлари ва Ёшлар ишлари агентликлари турли жамоат жойлари, таълим муассасалари, интернет клублар ҳамда бошқа оммавий тўпланиш нуқталарда қўшма рейдлар ўтказишади. Ушбу тадбирлар орқали:

- I. Низом ва қонун талабларига риоя этилиши назорат қилинади;
- II. Қонунбузарликка мойил ёшлар аниқланиб, улар билан индивидуал профилактик суҳбатлар ўтказилади;
- III. Эътиборга муҳтож, муҳитдан узилган ёшлар аниқланади ва ёрдам чоралари белгиланади.
- IV. Мазкур рейдлар профилактик учрашувлар билан уйғунлаштирилиб, натижалар таҳлил этилади.

2. “Ёшлар дафтари” ва “Тадбиркор ёшлар дафтари” билан ишлаш:

Бу механизм давлат ва жамоат ташкилотларининг ёшларга қаратилган манзилли ёрдам шакли сифатида фаол ишлатилмоқда. Ҳамкорлик доирасида:

1. Моддий ёрдамга муҳтож, ишсиз, таълим ва соғлиқ муаммолари бор ёшлар аниқланади;
2. Тадбиркорлик кўникмаларига эга бўлган ёшлар “Тадбиркор ёшлар дафтари”га киритилиб, грантлар ва субсидиялар билан қўллаб-қувватланади;

3. Ёшлар билан ишлашнинг натижавийлиги ошади, чунки маълумотлар ягона база асосида мувофиқлаштирилади.

3. Қўшма семинарлар ва тарғибот тадбирлари

Таълим муассасалари ва маҳаллаларда профилактика инспекторлари ва Ёшлар агентлиги ҳамкорлигида қуйидаги форматларда семинарлар ташкил этилади:

- A. Қонунийлик сабоқлари — ҳуқуқий онг ва ҳуқуқбузарликлар ҳақида маълумот бериш;
- B. Маънавий-маърифий тадбирлар — ахлоқий тарбия, инсонпарварлик, ватанпарварлик мавзуларида;
- C. Очиқ мулоқотлар — ёшларнинг муаммоларини тинглаш, ечимлар устида биргаликда ишлаш.
- D. Ушбу тадбирлар жойлардаги профилактик муҳитни яхшилашга хизмат қилмоқда.

4. Ҳуқуқий саводхонликни ошириш бўйича лойиҳалар:

Ёшлар ўртасида ҳуқуқий маданиятни шакллантириш, жиноят ва ҳуқуқбузарликка қарши иммунитетни кучайтириш мақсадида:

- ❖ “Менинг ҳуқуқларим”,
- ❖ “Ёшлар ва қонун”,
- ❖ “Ҳуқуқий ҳафта” каби махсус лойиҳалар амалга оширилади.

Бундай тадбирларда Ёшлар ишлари агентлиги волонтерлари, таълим муассасалари ўқитувчилари ва маҳалла фаоллари ҳам фаол иштирок этади. 4. Таклиф ва тавсиялар

☑ Ҳамкорликни самаралилаштириш учун қуйидаги таклифлар илгари сурилади:

Ягона электрон платформа ташкил этиш – профилактика инспекторлари ва агентлик ходимлари ўртасида тезкор маълумот алмашинувини таъминлаш.

Мустаҳкамланган норматив-ҳуқуқий база – икки томонлама масъулият ва функцияларни аниқ белгилаш.

Қўшма малака ошириш курслари – профилактика ва ёшлар сиёсати соҳасидаги кадрлар салоҳиятини ошириш.

Ҳар чорақда қўшма ҳисобот тизими – ўзаро жавобгарлик ва назоратни таъминлаш учун.

Жамоатчилик ва ННТларни жалб этиш – аҳоли билан ишлашда таъсирни кучайтириш.

Юқоридаги амалий шакллар профилактика инспекторлари ва Ёшлар ишлари агентликлари ўртасидаги ҳамкорликнинг самарадорлигини таъминлайдиган асосий механизмлардан ҳисобланади. Уларнинг ҳар бири ёшлар билан индивидуал ишлашни кучайтиришга, ҳуқуқбузарликнинг олдини олишга ҳамда ёшларни жамиятда фаол фуқаро сифатида шакллантиришга хизмат қилмоқда. Мазкур ҳамкорликнинг тизимли йўлга қўйилиши орқали давлат ва жамият манфаатлари ҳимояси таъминланади.

Фойдаланилган адабиётлар рўйхати:

1. Ўзбекистон Республикаси Конституцияси. – Тошкент: “Ўзбекистон”, 2021.
2. “Ёшларга оид давлат сиёсати тўғрисида”ги Қонун, 2016 йил 14 сентябрь.
3. “Ички ишлар органлари тўғрисида”ги Ўзбекистон Республикаси Қонуни, 2016 йил.
4. Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2020 йил 29 июлдаги 457-сон қарори – “Ёшлар бандлигини таъминлаш, салбий иллатлардан асраш ва ҳуқуқбузарликларнинг олдини олиш бўйича чора-тадбирлар тўғрисида”.
5. Жабборов Қ. “Жиноят профилактикаси: назария ва амалият”. – Тошкент: ИИВ Академияси нашри, 2020.
6. Аҳмедов Ш.Ю. “Ёшлар ва ҳуқуқий маданият: назарий ва амалий асослар”. – Тошкент, 2021.

7. Тожиев Ф. “Профилактика фаолиятида идоравий ҳамкорлик”. – ИИВ журнали, №3, 2022.
8. Мирзаева З. “Ёшларнинг ҳуқуқий онгини оширишда давлат ва жамоат ташкилотлари ҳамкорлиги”. // “Ҳуқуқ ва жамият”, №2, 2023.
9. Гадоймиров Б. О. Вояга етмаганлар маъмурий жавобгарлигининг бугунги кунда долзарблиги // Analysis of world scientific views International Scientific Journal. – 2024. – Т. 2. – №. 5. – С. 90-95.

Интернет манбалари:

- www.lex.uz
- www.norma.uz
- www.yoshlaragentligi.uz
- www.mvd.uz